

اندیشه اسلامی

مؤلف: محمدرضا کامیاب

دانش بنیان

سرشناسه	:	کامیاب، محمدرضا، ۱۳۷۴ -
عنوان و نام پدیدآور	:	اندیشه اسلامی / مولف محمدرضا کامیاب.
مشخصات نشر	:	بابل، انتشارات دانش بنیان: دانش بنیان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۶ ص.
شابک	:	978-600-94352-6-5
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیفا
موضوع	:	تعلیمات دینی اسلامی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	:	Islamic religious education – Study and teaching (Higher)
موضوع	:	تعلیمات دینی اسلامی
موضوع	:	Islamic religious education
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۶ الف ۸ ک ۲ ۷/۷ BP
رده بندی دی‌سی	:	۲۹۷/۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۸۲۷۹۲۷

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه‌ی مولف (ناشر، ناشر) پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

بابل، صندوق پستی ۸۹۱-۴۷۱۳۵

www.daneshbonyan.net

تلفن: ۰۱۱ - ۳۲۳۶۰۷۷۲

اندیشه اسلامی
تألیف: محمدرضا کامیاب

چاپ اول

تابستان ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: چاپ دیجیتال میلاد بابل

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۳۵۲-۶-۵

نشانی: بابل، خیابان شریعتی، مجتمع میلاد، واحد ۱۶

حروفچینی و صفحه‌آرایی: علوم رایانه

تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید، نبش وحید نظری، شماره ۱۴۲ - تلفکس: ۶۶۴۰۰۲۲۰ - ۶۶۴۰۰۱۴۴

فهرست مطالب

شکر و سپاس ۷

فصل اول: انسان، دین، ایمان

انسان	۱۲
حقیقت انسان	۱۲
انسان‌شناسی در دو جنبه‌ی نظر و عمل	۱۴
معیار شناخت و انضمام تعریف آن	۱۵
انسان و حیوان	۱۶
انسان و بحران‌های پیش رو	۱۹
بحران معرفتی	۱۹
بحران اخلاقی	۲۰
بحران روانی و معنوی	۲۰
نقش دین در رفع بحران‌های انسان‌ها	۲۰
دین	۲۱
نیاز به دین	۲۱
انتخاب راه دین، سفارش عقل است	۲۳
انتخاب راه دین، مطابق فطرت است	۲۶
فطرت	۲۷
دین فطری یعنی چه؟	۲۷
ویژگی‌های امر فطری	۲۸
غبارهای فطرت	۲۹
عوامل شکوفایی فطرت	۳۱

۳۱.....	امتیازات دین
۳۳.....	کارایی دین
۳۷.....	علت بی توجهی به دین
۳۸.....	۱. عدم شناخت دین
۴۰.....	۲. اضافه شدن خرافات در دین
۴۰.....	۳. برداشت و تعبیر ناصحیح از دین
۴۰.....	۴. عمل برخی از متدینین
۴۱.....	تحلیل‌های غلط از دین
۴۱.....	فقر
۴۴.....	ترس
۴۵.....	جهل
۴۷.....	نشانه‌های بهترین دین
۴۷.....	۱. عقلی و مستدل باشد
۴۷.....	۲. با فطرت و طبیعت انسان سازگار شود
۴۸.....	۳. تحریف نشده باشد
۴۸.....	۴. امید آفرین و روحیه‌بخش باشد
۴۹.....	۵. آینده‌نگر باشد
۴۹.....	۶. جامع باشد
۵۰.....	۷. بن‌بست نداشته باشد
۵۱.....	۸. عمل به آن آسان باشد
۵۲.....	دلیل وجود ادیان مختلف
۵۷.....	ایمان
۵۷.....	معانی لغوی ایمان
۵۸.....	معنای اصطلاحی ایمان
۵۸.....	ایمان، عمل قلب و کار دل
۵۸.....	آثار ایمان
۵۹.....	الف. بهجت و انبساط

۶۳	ب. بهبود روابط اجتماعی
۶۴	پ. کاهش ناراحتی‌ها
۶۶	مراحل ایمان

فصل دوم: خداشناسی

۷۰	جهان‌بینی
۷۰	۱. جهان‌بینی علمی
۷۲	۲. جهان‌بینی فلسفی
۷۲	۳. جهان‌بینی مذهبی
۷۳	سیر جدایش علم از فلسفه
۷۷	تأثیرات علم و دین بر یکدیگر
۷۷	سه دیدگاه درباره‌ی اثبات وجود خدا
۷۸	راه‌های خداشناسی به طور کلی
۷۹	فطرت خداخواهی و خداجویی
۷۹	راه علم و طبیعت
۸۰	راه عقل خالص و فلسفی
۸۱	آثار خداشناسی
۸۱	الف. آثار فردی:
۸۱	۱. ایمان و آرامش در زندگی:
۸۲	۲. اجابت دعا:
۸۳	ب. آثار اجتماعی:
۸۳	۱. عدالت اجتماعی:
۸۳	۲. وحدت اجتماعی:
۸۴	خدا در یهودیت و مسیحیت
۸۵	خدا در نزد بهاییان
۸۶	صفات خدا

۸۶	امکان شناخت صفات خداوند
۹۳	انواع صفات خداوند
۹۴	شمار صفات ثبوتیه و سلبیه
۹۴	صفات ذاتیه و فعلیه
۹۶	نحوه‌ی اتصاف خداوند به صفات فوق
۹۹	قرآن و کتب آسمانی
۹۹	فلسفه نزول کتاب‌های آسمانی
۱۰۰	قرآن بر مبنای معجزه‌ی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله
۱۰۱	عدم تحریف قرآن
۱۰۳	قرآن و نیازهای مادی و معنوی انسان‌ها
۱۰۵	تلاوت، تدبیر، عمل
۱۰۶	بحث‌های انحرافی
۱۰۷	ضوابط تفسیر قرآن
۱۰۸	خطرات تفسیر به رأی
۱۱۰	سنت، برخاسته از «کتاب الله» است
۱۱۱	سنت امامان اهل بیت علیهم السلام
۱۱۳	منابع و مآخذ

پیش‌گفتار

شکی نیست که دروس عمومی نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در بحث تعلیم و تربیت دانشجویان به عهده دارد و احیاناً اگر این دروس تضعیف شود و یا خدای نکرده به‌شدت خسارات جبران‌ناپذیری به نظام تعلیم و تربیتی دانشگاه وارد می‌شود.

مطالعاتی که در سطح دنیا و دانشگاه‌های معتبر دنیا صورت گرفته و مروری که به برنامه‌های درسی آن‌ها می‌کنیم تقریباً می‌توان گفت که بدون استثنا در اکثر رشته‌های درسی آن‌ها، مجموعه‌ای تحت عنوان دروس عمومی وجود دارد که البته ممکن است اساسی آن تغییر کند، اما در ماهیت همه‌ی آن‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که علاوه بر دروس خاص هر علم از: ریاضی، شیمی، فیزیک یا رشته‌های مهندسی که به دانشجویان ارائه می‌شود، یک سری دروس عمومی که در واقع مأموریت خاصی را تعقیب می‌کنند احتیاج دارند. به دلیل اهمیتی که دارد از نظر محتوا باید درست طراحی شود و با بالاترین رانندگی هم ارائه گردد. بنابراین ما این را به عنوان یک اصل پذیرفتیم و در وجود آن تردید نمی‌کنیم به خصوص برای کشور ما که دارای نظام آموزشی و فرهنگی خاص است و پیام‌های زیادی در حوزه‌ی امور تربیتی، اخلاقی و سیاسی و در حوزه‌ی امور شناختی کشور، مکتب و دین آن وجود دارد که به دانشجوی خودش منتقل می‌کند.

ما فکر می‌کنیم که اگر دانشجو بدون این زیرسازی‌های لازم که توسط دروس عمومی هم باید شکل گیرد وارد محیط اجتماع و فعالیت شود احیاناً نمی‌تواند موفق باشد و شاید دچار یک نوع بی‌هویتی و سر درگمی شود.

اما آنچه که باید در مورد آن دقت کرد بازنگری در محتوا، در روش‌های تدریس و روش‌های ارائه‌ی این دروس است و مرتفع کردن تنگنانهایی که در این خصوص وجود دارد.

مسأله‌ی مهم دیگری که باید به آن توجه شود بحث نیازسنجی فرهنگی است که در سطح درسی مختلف باید انجام شود و مبتنی بر نیازها، منابع، تولید، تدوین و تألیف است. نیازسنجی علاوه بر زمینه‌ی فرهنگی باید در حوزه‌ی اجتماعی، اخلاقی و مهارت‌آموزی مورد توجه قرار گیرد، یعنی باید نیازهای دانشجویان در جامعه‌شناسایی و مبتنی بر آن پاسخ‌هایی قابل قبولی ارائه شود.

البته با کتاب‌های موجود با حجم مطالب دانش و اطلاعاتی که ما به دانشجویان در دانشگاه‌ها آموزش می‌دهیم بسیار بالاست؛ در پژوهشی که چند سال پیش روی کتاب‌های درسی انجام دادیم متوجه شدیم حجم مطالب کتاب‌های دروس عمومی ما از حجم مطالب درس‌علوم یکی از ایالات متحده‌ی آمریکا بیشتر است. متأسفانه ما دانشجو را به آفانوسی به اندازه‌ی یک بند انگشت اطلاعات تبدیل کرده‌ایم. موارد بسیار زیادی اطلاعات زائد به دانشجویان می‌دهیم که به هیچ عنوان برای آن‌ها کارایی ندارد.

بنابراین بر آن شدیم که کتابی برای درس اندیشه بنویسیم با حجم بسیار کم و مناسب، با محتوای کاربردی و زیبا البته اعتقاد من این است که پیش از آن باید نظام کاملاً متمرکزی که در مباحث درسی به خصوص در دروس عمومی وجود دارد، تغییر کند.

همچنین هدف از تألیف اثر حاضر تهیه‌ی یک متن آموزشی بر طبق سر فصل‌های مصوب درس اندیشه اسلامی بوده که به نظر می‌رسد در راستای تحقق این هدف به تألیف کتاب مورد بحث مبادرت شده است. در این خصوص «اندیشه اسلامی» عنوان بسیار عام است اما در کتاب حاضر چند محور مشخص از جمله «انسان»، «ایمان» و «دین» به بحث گذاشته شده است.

محمدرضا کامیاب

بابل - تابستان ۱۳۹۶